

Milli-mənəvi dəyərlərimizi sevdirməyi bacarmalıyıq

Dünyanın bir çox xalqlarından fərqli olaraq Azərbaycan xalqının özünəməxsus milli dəyərləri, adət-ənənələri, soykökə bağlılığı, təbiyə üsulları vardır. Bu dəyərlər neçə-neçə minilliklərin sınağından çıxaraq bugünümüzdə gəlib çatmışdır.

Sevindirici haldır ki, xalqımızın yaşatdığı milli dəyərlərdən bu gün də faydalanır, uşaq tərbiyəsində istifadə edirik. Bu bir həqiqətdir ki, xalq öz milli dəyərləri, adət-ənənələri üzərində daha yaxşı inkişaf edir. Ağsaqqal babaların, ağbircək nənələrin xeyir-duaları, laylaları, oxşamaları, öyüd-nəsihələri və bayatıları milli dəyərlərimizin ən gözəl nümunələridir.

Şərqi ən qədim mədəniyyətə malik ölkələrindən olan Vətənimiz Azərbaycan, ana dilimiz, bayrağımız, himnimiz, gerbimiz, müstəqilliyimiz, ədəbiyyatımız, folklorumuz, dünya korifeyləri ilə bir sırada dayanan dahilərimiz və s. xalqımızın ən böyük sərvətidir.

Xalqımızın elmi biliklərə sahib olmasında, zənginləşməsində, mədəniyyətinin yüksəlməsində, soykökünə bağlılığında, mədəni həyatında kitab əvəzsiz rol oynamışdır.

Dahi şairimiz Nizami bütün həyatı boyu kitabı sevmiş, özünə qarşı tələbkar olmuş, hətta qoca yaşlarında da mütaliədən əl çəkməmiş, hər bir əsərini yazmaq istəyərək kitab oxumuş və müxtəlif yazılı mənbələrlə tanış olmuşdur.

Göründüyü kimi, dünyanın ən ağıllı insanları kitabı özlərinə yaxın dost, qiymətli sərvət hesab ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2011-ci il 7 iyul tarixli sərəncamı ilə tədiq olunmuş "Azərbaycan gəncliyi 2011-2015-ci illərdə" Dövlət Proqramı ölkə gənclərinin milli-mənəvi və bəşəri dəyərlərə hörmət ruhunda tərbiyə olunması üçün əlverişli ən qiymətli sənəddir. Bu sərəncamla bağlı Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən 15 yanvar 2015-ci il tarixdə birgə verilmiş 28 və 04 nömrəli əmrlər, həmçinin Təhsil Nazirliyinin 16 dekabr 2015-ci il tarixli, 1279 nömrəli əmri respublikamızın bütün ümumtəhsil məktəblərində olduğu kimi, Şuşa Rayon Təhsil Şöbəsinə də məktəb rəhbərlərinin iştirakı ilə keçirilmiş Şura iclasında müzakirə olunaraq icra və rəhbərlik üçün qəbul edilmiş, Tədbirlər Planı məktəblərə göndərilmişdir.

İlk öncədən minnətdarlıq hissi ilə bildirik ki, Təhsil Nazirliyi və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən hazırlanmış "Təhsil müəssisələrində uşaq və gənclərin milli-mənəvi və bəşəri dəyərlərə hörmət ruhunda tərbiyə olunması tədbirlərinin gücləndirilməsi haqqında" Fəaliyyət Planı pedaqoji baxımdan yüksək səviyyədə, məzmunlu, milli-

mənəvi və bəşəri dəyərləri özündə əks etdirən gözəl bir sənəddir.

Müsbət hal kimi onu da qeyd etməliyik ki, uşaq və gənclərin milli-mənəvi dəyərlərə yiyələnmələri məsələsi daim Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin diqqətində saxlanılır. Bu baxımdan nazirlik tərəfindən ibtidai və yuxarı sinif şagirdləri üçün nəşr olunmuş "Azərbaycan dili", "Ədəbiyyat" və "Tarix" dərsliklərində, həmçinin "Azərbaycan məktəbi (elmi-nəzəri, pedaqoji jurnal)", "Kurikulum" (elmi-metodik jurnal), "Təhsil xəbərləri" (məlumat-informasiya məcmuəsi) və digər vəsaitlərində milli dəyərlərə bağlı xeyli bölmələr və mövzular vardır. Arzulaydıq ki, müəllimlər belə mövzulara məsulyyətlə yanaşsınlar.

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycanın mədəni irsini, o cümlədən tarixi abidələrinin, xalq sənəti nümunələrinin, muğamlarımızın mühafizəsi, təbliği, inkişaf etdirilməsi sahəsindəki xidmətlərinin nəticəsidir ki, muğam və saz sənəti YUNESKO-nun maddi-mədəni irs siyahısına daxil edilmiş, Azərbaycanı bir daha dünyaya tanıtmışdır.

Yeraltı və yerüstü sərvətlərlə zəngin Azərbaycanın tarix və memarlıq abidələri, sənətkar babaların donmayan ürəklərinin hərətindən yaranmış sənət əsərləri; möhtəşəm qalalar, çox qədim tarixi olan Novruz bayramının atributları, Qobustan qayaları, Azix mağarası, Şəki Xan sarayı, Qız qalası, Şirvanşahlar sarayı, Örenqala, Çıraqqala, Xudafərin körpüsü, Mömünəxatun türbəsi, Şuşa, Şahbulaq, Əsgəran qalaları, möhtəşəm məscidlər, minarələr, başı qarlı zirvələr, bərkəlli çöllər, ceyranlı-cüvürlü meşələr, durnagözlü bulaqlar, sazlı-sözlü məclislər Azərbaycan torpağına ilk dəfə qədəm qoyan hər kəsi heyretləndirmişdir.

Azərbaycanlılara xas olan keyfiyyətlərdən biri də kişinin verdiyi sözün üstünlükdə durmasıdır. Körpü tikmək, yol çəkmək, xeyriyyəçilik etmək kimi dəyərlərimiz ən böyük mənəvi dəyərlər sayılmışdır.

Məktəblərimiz tərəfindən şagirdlərin Heydər Əliyev Muzeyinə, Dövlət Bayrağı Meydanına Tarix və Diyarşünaslıq Muzeyinə, Milli Kitabxanaya, Beynəlxalq Muğam Mərkəzinə, Xocalı abidəsinə, Quba Memorial Muzeyinə, Şahidlər xiyabanına, hərbi hissələrə, elm və təhsil ocaqlarına, o cümlədən "Vətənimizi tanıyaq" deyəti altında rayon və şəhərlərimizə ekskursiyalar təşkil edilmiş, məktəb kitabxanaları xətti ilə kitab müzakirələri, qıraət saatları, inşa yazı, rəsm, musiqi, şeir müsabiqələri, eyni zamanda elm və mədəniyyət xadimləri, şəhid və kimsəsiz ailələrin üzvləri ilə görüşlər keçirilmişdir.

Məlum həqiqətdir ki, dünyanın qloballaşdığı, elmi-texniki tərəqqinin sürətli in-

kişifi ilə əlaqədar insanların kitabdan çox internetə maraqları artmışdır. Etiraf etməliyik ki, internet şəbəkələrindəki uşaq psixologiyasına və yaşına uyğun olmayan bir sıra proqramlar, televiziya kanallarında kiçik teleşou bəzən diqqətdən kənar qalmış uşaqlar üçün sanki bir əyləncə mərkəzinə çevrilir. Bir sıra ailələrdəki münafiqliklər, maddi çətinliklər və digər səbəblər də uşaq tərbiyəsində öz mənfi təsirini göstərir. Belə hallar dünyanın bütün ölkələrində mövcuddur. Bu kimi hallar uşaqların kitab oxumaqdan az da olsa uzaqlaşdırır.

Yadda saxlamaq lazımdır ki, heç bir qiymətli sərvət, göydələnlər, avtomobillər, nələr, nələr itirilmiş insan, itirilmiş milli mental dəyəri əvəz edə bilməz. Milli dəyərlərə sahib olmayan insan quldur, oğru, talançı, terrorçu, yalançı, hiyləgər, bir sözlə, cəmiyyət üçün qorxulu beləyə çevrilən insan ola bilər. Belə insanlar hər şeyi bir göz qırpmasında məhv edirlər. Bu baxımdan mahir pedaqoqlar insan tərbiyəsində daha çox üstünlük veriblər, xalqların milli-mənəvi dəyərlərinə həssaslıqla yanaşıblar. Dünyadan təcrid olunmaq olmaz. Odur ki, uşaqlar dünya xalqları yazıçılarının əsərlərini, Nobel mükafatçılarını, dünya mədəniyyətinin gözəl nümunələrini, insan aqlının zənginləşməsində əvəzsiz rol oynayan kitabı daha çox qiymətləndirməlidirlər. Biz xalqımızın qəhrəmanlıqlarla dolu tarixini əsasən kitablar vasitəsilə öyrənirik. Heç şübhəsiz ki, burada musiqi, rəsm əsərləri və kinofilmlər də müsbət rol oynayır.

Uşaqlara dilimizin saflığını qorumağı, Vətənimiz Azərbaycan uğrunda vuruşmağı, bəşəri dəyərlərə yiyələnməyi öyrətməliyik.

Sonda belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, milli dəyərlərə tərbiyələnməyən, böyüyən uşaq və gənclər vətənpərvər, qorxmaz, savadlı, zəhmətkeş, təvazökar, ləyaqətli, mənən zəngin, bütün insanlara, ən əsası, öz valideynlərinə qarşı diqqətli olurlar. Onlar özlərini həyatda Cavanşirə, Babəkə, Qazan xana, Beyrəyə, Nizami Gəncəviyə, Nəsimiyə, Şah İsmayıl Xətaiyə, Aşiq Ələsgərə, Üzeyir Hacıbəyliyə, Əhməd Cavadə, Hüseyn Cavidə, Mir Cəlal Paşayevə, Xudu Məmmədovə, Yusif Məmmədaliyevə, Firdun bəy Köçəriyyə, Fikrət Əmirovə, Lütifzadəyə (Lütfi Rəhim oğlu Ələsgərzadə), Həzi Aslanovə, Mehdi Hüseynzadəyə, Mübariz İbrahimovə və digər görkəmli şəxsiyyətlərə oxşatmağa çalışırlar.

Uşaqların mütaliə verdiqlərinə alışdırmaq bizim hər birimizin mənəvi borcumuzdur. Kitabın insana bəxş etdiyi mənəvi ləzzətli, mənəvi dəyəri heç nə əvəz edə bilməz. Çünki kitab dünyaya açılan pəncərə və dəyərlər xəzinəsidir.

Əyyub ƏBDÜLƏZİMOV,
Şuşa Rayon Təhsil Şöbəsinin
aparıcı məsləhətçisi,
Əməkdar müəllim.